

PLAN INFORMATYZACJI

– za a nawet przeciw

Autor:

dr hab. inż. Bolesław Szafrąński - prof. nadzw. WAT
Instytut Systemów Informatycznych Wydziału
Cybernetyki WAT

Sesja - „Plan informatyzacji państwa czy program modernizacji
administracji publicznej”

X Konferencja „Miasta w Internecie”, Zakopane, 7-9 czerwca 2006r

Tło – ważne daty

- **14 lipca 2006r. minie 6 lat od podjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwały w sprawie budowania podstaw społeczeństwa informacyjnego w Polsce,**
- **17 lutego 2005r. uchwalono ustawę o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,**

Potrzeby społeczeństwa informacyjnego pochodzą od obywatela i tego wszystkiego co on stworzy.

Tło - straty czasowe

- Urzędnik → 50% do 80% czasu pracownicy administracji publicznej przeznaczają na dotarcie do informacji niezbędnych dla wykonania zadań publicznych, zwłaszcza wtedy, gdy pożądane informacje są rozproszone geograficznie lub kompetencyjnie
- Obywatel, podmiot niepubliczny → nie ma wiarogodnych badań wskazujących na straty czasowe (i pochodne) obywateli występujących w różnych rolach (np. jako przedsiębiorcy, skazani, podatnicy, ...) w relacjach z administracją publiczną,
- Informatyzacja Państwa → główny czynnik zmiany powyższego stanu
- Plan informatyzacji → ważny, ustawowy instrument stymulowania informatyzacji

Tło – separacyjne myślenie

(Integracja a Separacja) → (Informacja a dezinformacja)

- Informatyzacja administracji publicznej przebiegała przez dziesiątki lat wg zasady separacji systemów i zasobów, zarówno od obywateli (podmiotów), jak i od innych systemów administracji publicznej,
- Przyczyna → utrwalone przez dziesiątki lat myślenie separacyjne, zarówno w procesach legislacyjnych, jak i w konsekwencji projektowania systemów informatycznych,
- Kluczowe pytanie → Czyim zasobem jest rejestr publiczny ?
[Powinien być dobrem wspólnym a zbyt często jest resortowym.]

Tło – separacyjne myślenie cd.

- **Resortowość („wyspowość”) zasobów i systemów → Trudny punkt startu ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne. Jest taki stan, bo takie były przez lata kryteria i zasady.**
- **Konieczny jest „reengineering” prawny, organizacyjny, techniczny tych elementów infrastruktury informacyjnej administracji publicznej, które zostały utworzone z myślą o separacji systemów i zasobów a nie wsparcia działań na rzecz obywateli i podmiotów. *[Przykłady: nieuzasadnione klauzule tajności dla rejestrów PESEL, GIIF, CEPIK, ...]***
- **Uwaga: do zmiany ww. kryteriów i zasad może nie wystarczyć determinacja Działu Informatyzacji.**

Tło –złudzenia samorządności

- **Studenci V roku a nawet studiów doktoranckich nie wiedzą co to jest administracja publiczna, nie rozróżniają administracji samorządowej od rządowej,**
- **Wielka potrzeba i rola polityki informacyjnej,**
- **Zasada wspólnego dobra → świadomie ograniczona niezależność na rzecz wspólnego dobra,**
- **Dobre wzorce współpracy rządu i samorządu → praca nad ustawą.**

Tło – potrzeba realnej alternatywy

- **Co zamiast resortowości zasobów i systemów ?**
- **Okres przejściowy → „działowość” zamiast „resortowości”**
- **cel → zachowanie możliwości interoperacyjnego współdziałania działów niezależnie od podziałów na urzędy i ministerstwa**
- **podstawa prawna → ustawa o działach,**
- **podstawa technologiczna → jednolita warstwa współdziałania (Wrota Polski, e- PUAP, wymagania minimalne) administracji publicznej z otoczeniem administracji (obywatele, podmioty) i wewnątrz między jednostkami administracji publicznej.**

Tło – czy informatyzacja to priorytet tej kadencji rządu?

Konieczne jest jednoznaczne rozstrzygnięcie czy informatyzacja administracji publicznej jest priorytetowym zadaniem tej kadencji rządu czy nie jest.

Jeśli tak, to muszą za tym iść nakłady finansowe oraz możliwości organizacyjno-decyzyjne niezbędne, by w najbliższych trzech latach zapewnić obywatelom i podmiotom możliwość korzystania z ustalonego zbioru powszechnych zadań publicznych drogą elektroniczną.

Cztery kroki:

- uznać, że wsparcie informatyczne ustalonego zbioru powszechnych zadań publicznych to priorytet informatyzacji administracji publicznej,
- określić zbiór zasobów informacyjnych, źródeł prawa, procedur oraz zakres informatycznego wsparcia niezbędnych dla realizacji ww. zbioru powszechnych zadań publicznych,
- uwolnić zasoby informacyjne konieczne do realizacji powszechnych zadań publicznych od zbędnych ograniczeń (np. nieuzasadnionych klauzul tajności lub wyłączeń prawnych),
- zapewnić warunki do interoperacyjnego wykorzystania zasobów i systemów w realizacji powszechnych zadań publicznych stosując m. in. instrumenty zawarte w ustawie o informatyzacji (wymagania minimalne, plan informatyzacji, dedykowane finansowanie, ...)

Kryteria-przykłady -

- **Skrócenie czasu dotarcia do informacji (przez urzędnika, obywatela),**
- **Skrócenie czasu obsługi obywatela, firmy, ...,**
- **Liczba powszechnych zadań publicznych realizowanych drogą elektroniczną - wymierny wskaźnik oceny postępu w tworzeniu nowoczesnej, tańszej i przyjaznej dla obywateli (w różnych rolach) administracji publicznej.**

Zagrożenia dylematy

- **niecierpliwość + „CBA” + administracja „chłopcem do bicia”**
→ naturalne dążenie do zamknięcia, myślenia literą a nie duchem przedsięwzięć,
- **fundusze pomocowe → ogromne pieniądze na nieprzygotowane intelektualnie projekty (możliwa inflacja złych projektów),**
- **informatyzacja to proces, który powinien korzystać z badań podstawowych i stosowanych, osiągnięć edukacyjnych, rozwiązań prawnych, technologicznych, biznesowych, ...,**
- **duże firmy aby utrzymać własną bazę analityczno-badawczą potrzebują w sposób ciągły dużych tematów.
Kto je przygotowuje i skutecznie poprowadzi?**
- **korzyści z informatyzacji są poza informatyką.**

...

Realizacja większości powszechnych zadań publicznych drogą elektroniczną wymaga zagwarantowania dostępu do informacji gromadzonych i przetwarzanych w odseparowanych obecnie od siebie systemach informatycznych. W praktyce oznacza to, że osiągnięcie celów uchwały i ustawy sejmowej wymaga:

cd.

- w stosunku do istniejących systemów informatycznych → przeprowadzenia *rozległych i bardzo kosztownych* przedsięwzięć integracyjnych *by zniwelować skutki wcześniejszych działań separacyjnych i osiągnąć niezbędny poziom interoperacyjnego współdziałania systemów informatycznych,*
- w stosunku do nowych systemów informatycznych → dopuszczenia do realizacji tylko projektów gwarantujących bezwzględne spełnienie *wymagań interoperacyjności.*

Wybrane uwagi do prezentacji „Plan Informatyzacji Państwa”

Działania organizacyjne

- **Społeczeństwo informacyjne, to idea cywilizacyjna, znacznie szersza niż informatyzacja. Czy wniesienie tego problemu do działu informatyzacja nie spowoduje, że ten dział będzie samotnie odpowiadał za postępy w urzeczywistnianiu tej idei
PLUS, MINUS**
- **Przejęcie wdrożenia „podpisu elektronicznego” w administracji publicznej do MSWiA
PLUS**

Wybrane uwagi do prezentacji „Plan Informatyzacji Państwa” cd.

Działania strategiczne

- **Plan Informatyzacji Państwa na rok 2006, dokument taktyczny, inicjujący PLUS**
- **Wstępny kształt Planu Informatyzacji Państwa na lata 2007- 2010 PLUS**
- **Koordinacja z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego PLUS, jeśli za tym „pójdą” pieniądze i regulacyjny wpływ na największe regionalne informatyczne projekty. Ponadto warto skorzystać z instrumentu budżetów zadaniowych, bo w bieżącej kadencji rządu budżety zadaniowe mają koncentrować się na innowacjach, wysokiej technologii, ...]**
- **Koordinacja z działem NAUKA PLUS, MINUS [potrzeba dalszego rozwinięcia tematu, ...]**
- **Informatyzacja, to ważne zagadnienie badawcze PLUS, PLUS**

Cel i 4 filary informatyzacji

- Niejasny podział i rola filarów.
- Największe wątpliwości dotyczą wyodrębnienia wsi oraz braku kryteriów osiągnięcia celów
- Propozycja celu:

Budowa społeczeństwa informacyjnego źródłem wzrostu konkurencyjności polskich obywateli i przedsiębiorstw w Europie i świecie

Plan Informatyzacji Państwa

- Dyskusyjna struktura planu,
- PIP, to pojęcie z ustawy; stąd niejasna jego relacja z PRISP.

Propozycje:

Założenia:

- PIP, to instrument kroczącej realizacji PRSI,
- KRI, to nie część PIP, lecz dokument zewnętrzny w stosunku do PIP; KRI, to zbiór ograniczeń,

Struktura dokumentów:

- Program Budowy Społeczeństwa Informacyjnego (PBSI) → dokument nadrzędny, który koordynuje Minister właściwy ds. Informatyzacji,
- Plan Informatyzacji Państwa (PIP, z ustawy) → plan właściwy, w tym **wskazane elementy realizacji PBSI**
- Plan wdrożenia PIP/budżet → dokument towarzyszący
- Ograniczenia → Krajowe Ramy Interoperacyjności, wymagania minimalne, normy → dokumenty towarzyszące